

СУСТРЭЧА
З КАНДЫДАТАМІ

у народных дэпутаты СССР ад ВЛКСМ сакратаром камітэта камсамола МДУ імя М. В. Ламаносава Максіма Сотнікавым, старшынёй Мінскага гарадскога клуба «Пам'яць» Паўлам Шыцько, дырэктарам дзіцячага дома Шалімам Абуталіпавым адбудзеца сёння а 15-й гадзіне ў аўдыторыі № 433 галоўнага корпуса.

Чытайце рэпартаж, падрыхтаваны нашымі карэспандэнтамі.

У наступным нумары — сустрэчы з кандыдатамі ад Мінска-Маскоўскай тэрытарыяльнай выбарчай акругі № 564 У. Р. Галко і А. А. Новікавым і кандыдатамі ад Мінска-Фрунзенскай нацыянальна-тэрытарыяльнай выбарчай акругі № 67 Р. М. Падбярэцкім і З. П. Шэўчык.

КАМІТЭТ КАМСАМОЛА

БЕЛАРУСКІ
УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАУ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ВЫШЭЙШАЯ ШКОЛА: ПОГЛЯД У БУДУЧЫНЮ

У якім раздзеле вивучаць плазму?

Абмеркаваннем такога вострага пытання закончыўся навукова-практычны семінар, прысвечаны праблемам падрыхтоўкі педагогаў, які адбыўся 15 лютага на фізічным факультэце.

Але гэта можа здацца недарэчнасцю толькі пры павярхоўным поглядзе, бо вельмі шырокае кола пытанняў давалася закрануць удзельнікам семінара, каб паспрабаваць вырашыць: якім павінен быць сучасны

настаўнік фізікі і што трэба рабіць педагогічнаму аддзяленню фізічнага факультэта, каб рыхтаваць менавіта такога.

Гаворку вялі выкладчыкі факультэта і студэнты, настаўнікі фізікі мінскіх школ і прадстаўнікі кафедры псіхалогіі і кафедры педагогікі ўніверсітэта.

Пачалі з праблем самога педагогічнага аддзялення. Эдуард Міхайлавіч Шпілеўскі, дацэнт кафедры фізікі цвёрдага цела, з болей ад-

значыў, што конкурс на педагогічнае аддзяленне з цягам часу зніжаецца, узровень абітурыентаў таксама не павышаецца, ды і наогул гэта аддзяленне лічыцца слабейшым за вытворчае. Каб правіць такое становішча, на думку Эдуарда Міхайлавіча, трэба пачынаць з прыёму ва ўніверсітэт — больш патрабавальна ставіцца да кожнага абітурыента, звяртаць увагу, ці мае ён педагогічнае прызвание. А ў рабоце са студэнтамі вельмі важна абавіраваць

перш за ўсё на іх асабістыя якасці. Для гэтага неабходна выкарыстоўваць дасягненні навук пра чалавека — у першую чаргу псіхалогію. Не абысціся і без новых тэхнічных сродкаў навучання.

Дэкан фізічнага факультэта Анатоль Пятровіч Клішчанка ў сваім выступленні ўзняў пытанне, якое аспрэчвалася на працягу ўсяго семінара: кім павінен быць настаўнік — энцыклапедыстам, чалавекам шырокіх ведаў або вузкім спецыялістам,

глыбока ведаючым толькі свой прадмет? Розныя меркаванні прагучалі наогул гэтага.

Напрыклад, Лідзія Міхайлаўна Кухарчук, дацэнт кафедры псіхалогіі, лічыць сваю дысцыпліну не менш неабходнай для будучых настаўнікаў фізікі, чым непасрэдна фізічныя прадметы. Яна незадаволена колькасцю гадзін, якія адведзены ў іх вучэбнай праграме псіхалогіі.

Але ж ёсць прэтэнзіі і да самой кафедры псіхалогіі, аб іх гаварылася на семінары: пакуль яна выкарыстоўвае далёка не ўсе магчымасці для паляпшэння псіхалагічнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў. Дарэчы, як і яшчэ адна (Заканчэнне на 3-й стар.).

ПАПЯРЭДНІ ЗАКАЗ

на літаратуру эканоміць ваш час і з'яўляецца гарантыяй набыцця патрэбнага выдання, таму не ўпусціце такую магчымасць. Прыём папярэдніх заказаў на літаратуру па анатаваных тэматычных планах выпуску выдавецтваў на 1990 год праводзіць кніжны кіёск, што размешчаны ў галоўным корпусе ўніверсітэта. Заказы на грамадска-палітычную, навукова-тэхнічную, вучэбна-метадычную літаратуру, літаратуру па фізікультуры і спорту прымаюць усе кніжныя магазіны. На выданні для спецыялістаў (па першай частцы выдавецкіх планаў выпуску літаратуры) заказы прымаюцца без абмежаванняў.

У кіёск паступілі тэматычныя планы выдавецтваў «Вышэйшая школа», «Палітвыдат», «Эканоміка» і інш.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

«СПРАВЯДЛІВАСЦЬ»

— гэта эфектыўнае і якаснае абслугоўванне кліентаў высокакваліфікаванымі правазнаўцамі, дактарамі і кандыдатамі навук;
— гэта ахова правоў і законных інтарэсаў грамадзян, прадпрыемстваў, устаноў, кааператываў і грамадскіх арганізацый.

Давярэцца «Справядлівасці»:

— у абароне вашых інтарэсаў у судзе, арбітражы, дзяржаўных і грамадскіх арганізацыях у спрэчках па шлюбна-сямейных, працоўных, адміністрацыйных, жыллёвых і іншых справах;
— у ажыццяўленні абанемента абслугоўвання;

— у афармленні розных дакументаў прававога характару, скаргаў, заяў і г. д.;
— у прапагандзе савецкага заканадаўства і ў іншых пытаннях.

Адрас кааператыву: вул. Маскоўская, 17, юрыдычны факультэт, пакой 710. Тэлефоны для даведак: 25-30-32 і 25-36-19. Імі вы можаце карыстацца штодня з 14 да 20, а ў суботу — з 12 да 18 гадзін.

С. БАЛАШЭНКА.

«Колькі лет,
колькі зім!»

Хацелася б ўскрыкнуць, атрымаўшы хоць апошні нумар газеты «Беларускі ўніверсітэт». Але газета ўпарта не ідзе да філфакаўскага чытача, таму, кіруючыся мудрай старадаўняй прымаўкай, вырашыла звярнуцца ў газету. Чакаць, здаецца, болей няма сэнсу, бо з пачатку гэтага года газеты на наш факультэт яшчэ не даставілі. Зрэшты, дастаткова было б у крайнім выпадку і аднаго нумара. Змясціць яго на спецыяльным стэндзе, каб кожны жадаючы мог пачытаць у час перапынку або пасля заняткаў. Аднак пакуль да гэтага не дайшлі рукі ў нашага камітэта камсамола. Вось і даводзіцца сядзець на галодным газетным пайку, слухаць пераказы некаторых

газетных матэрыялаў з вуснаў студэнтаў геафака ці мехмата. Але лепш адзін раз пачытаць, чым сто разоў паслухаць, і ў душы яшчэ цепліцца надзея: «А можа хутка і да філфака дойдзе ўніверсітэцкая прэса?» Ці ж гэта так складана?

Алена ТУРЦЭВІЧ,
студэнтка філалагічнага
факультэта.

АД РЕДАКЦЫІ: Пытанне, узнятае Аленай, балючае не толькі для чытачоў, але і для нас, журналістаў. З-за халатнасці, абыхаваўсці, гультайства адказных за распаўсюджанне газеты на сваім факультэце мы міжволі страчваем магчымасць «быць пачутымі». Атрымліваецца, што ў некаторых выпадках праца супрацоўнікаў газеты марная. На жаль, філфак не адзін пакутуе ад газетнага голаду. Вялікі стос газет чаквае чытачоў з факультэта радыёфізікі і электронікі, хімічнага, геаграфічнага і інш. Відаць, камітэты камсамола гэтых факультэтаў у процівагу Алене ўсё-такі чакаюць, калі гара прыйдзе да Магмета, невядома толькі, колькі лет пройдзе, колькі зім.

Прывітанне з Грэцыі

Я ДАСЫЛАЮ яго ўсім, каго ведала і з кім не паспела пазнаёміцца. Хачу раскажаць, як склаўся мой лёс пасля таго, як я пакінула Савецкі Саюз.

Зараз працягваю працаваць сакратаром грэка-савецкага Таварыства дружбы ў горадзе Пірэі. Акрамя гэтага, выкладаю рускую мову ў Таварыстве Афін студэнтам першага курса. Сама таксама вучуся (яшчэ не забылася на старую звычку) — спяціваю іспанскую мову ў інстытуце Тэрвандэс. Усе нашы выкладчыкі з Іспаніі, і я хутка пачала, як кажуць, падаваць надзеі. Зараз нават магу крыху размаўляць па-іспанску. Напэўна, патрэбна было б заняцца гэтым раней, толькі

часу ўсё не ставала.

Не чуюся і грамадскай работніцай. Мару арганізаваць пры нашым Таварыстве гурток па развучванні рускіх танцаў. Добра, што ёсць магчымасць іх час ад часу бачыць. Як? Па тэлевізары, дзе часта трансліруецца першая праграма тэлебачання Савецкага Саюза (а таксама Англіі, Італіі, ЗША, ФРГ, Францыі). А ведаеце, чым я займаюся зараз? З захапленнем чытаю кніжку Ч. Айтматава «Плаха». Праўда, лепш было б пазнаёміцца з гэтым выдатным творам на мове арыгінала. Я і сына вучу рускай мове, і яму падабаецца, калі размаўляю з ім па-руску. Няхай ведае мову міру і дружбы.

ФАЦІНІ (Грэцыя).

АФІЦЫЙНЫ АДЗЕЛ

Моваю статыстыкі

17 лютага на філалагічным факультэце ўніверсітэта адбылася сустрэча з загадчыкам арганізацыйна-інспектарскага аддзела МУС БССР Ю. М. Пасельнікам і супрацоўнікам УУС Мінгарвыканкома палкоўнікам міліцыі С. І. Адамовічам.

Ю. М. Пасельнікаў паведаміў студэнтам і выкладчыкам аб колькасці злачынстваў у Мінску і Беларусі. За 1988 год у рэспубліцы здзейснена 48 775 злачынстваў, гэта на палову працэнта больш, чым у 1987 годзе, з іх — 1500 цяжкіх.

1,5 мільёна чалавек у 1988 годзе прыцягнуты да крымінальнай адказнасці. Калі браць узровень злачыннасці па БССР, то ён на палову ніжэй, чым у РСФСР, на адну трэць — чым па краіне ў цэлым, у 10 разоў менш, чым у ЗША (у разліку на 100 тысяч насельніцтва).

Але па лініі крымінальнага вышуку колькасць злачынстваў павялічылася на 16 працэнтаў, цяжкіх — на 18 працэнтаў.

У 1988 годзе адзначаўся рост забойстваў у параўнанні з 1987 годам на 16 працэнтаў — усяго 390 забойстваў.

Найбольш высокі ўзровень злачыннасці ў Магілёўскай вобласці, асабліва ў Магілёве і Бабруйску, У Віцебскай вобласці — Ві-

цебску, Полацку, Оршы. У параўнанні з Мінскам злачынстваў у гэтых месцах бывае ў паўтара раза больш.

Асабліваю трывогу выклікае тое, што ў 1988 годзе ў параўнанні з 1987 колькасць крадзяжоў павялічылася на адну чвэрць і склала 16 800.

На канец 1988 года ў рэспубліцы зарэгістравана 900 чалавек, якія ўжываюць наркатычныя сродкі. У 600 з іх дыягназ — наркамания.

Найбольш распаўсюджана яна ў Светлагорску і Светлагорскім раёне. Калі і надалей наркатыкі будуць распаўсюджвацца, то да 2000 года ў рэспубліцы колькасць наркаманаў перавысіць колькасць хранічных алкаголікаў, якіх 190 тысяч.

У Мінску выяўлена 27 вірусаносбітаў СНІДу. З іх 7 жыхароў БССР і 20 замежных грамадзян.

Ю. М. Пасельнікаў і С. І. Адамовіч імкнуліся адказаць на шматлікія пытанні студэнтаў і выкладчыкаў, што датычылі пашпартнай сістэмы, Указу аб мітынгах і дэманстрацыях, рэкету, перабудовы ў органах унутраных спраў.

Д. МАЛІНОЎСКІ,
наш кар.

Шчасце служыць Радзіме

Шчасце і Радзіма — два словы, якія ўваходзяць у свядомасць з дзяцінства і застаюцца галоўнымі на ўсё жыццё.

Раздумваючы аб гэтым, часам на ўспамін прыходзяць першыя месяцы службы, калі памятаеш пах роднага дома, калі думкі ўпарта вяртаюцца да знаёмых і сяброў і кожную ноч сніш маці з бацькам, калі хвалюешся — атрымаеш ліст ад каханай ці не?

Многія лічаць, што лепш служыць недалёка ад дому. Так, нялёгка два ці больш гады знаходзіцца ўдалечыні ад родных месц, ведаю гэта па сабе. Аднак, на маю думку, у некаторых выпадках блізкасць хатняга агменю блага адбіваецца на настроі салдата. Ён не адчувае сябе самастойным, яму здаецца, што ён у вайскавай часці часова, быццам прыйшоў адпрацаваць змену, а не сур'ёзна, мэтанакіравана займацца баявой вучобай, спасцігаць складаную тэхніку.

Армія, перш за ўсё, гэта дысцыпліна. І калі салдат разумее парадак, які заведзены, яму няма розніцы, дзе служыць — побач з домам ці на Далёкім Усходзе.

Але для многіх служба пался дэмабілізацыі з арміі не канчаецца. Напрыклад, студэнты БДУ працягваюць пасцігаць ваенную навуку на ваеннай кафедры, дзе маецца ўсё патрэбнае для падрыхтоўкі сучаснага вайны.

Студэнты па-рознаму адносяцца да ваеннай падрыхтоўкі, але большасць з іх з разуменнем і цікавасцю вывучаюць тыя прадметы ваеннай падрыхтоўкі, якія неабходна ведаць афіцэру, а менавіта іх рыхтуе кафедра.

Напрыклад, добрыя веды маюць студэнты І. Белазаровіч, А. Змачынскі, С. Шашко, С. Сяргееў, В. Даўгучыц, М. Паўлюкаў, В. Глушансоў і іншыя. Думаецца, калі спатрэбіцца, то яны з гонарам выканаюць свой абавязак.

В. НІКІЦЕНАК,
палкоўнік.

А СЛУЖБА мая ідзе па-троху. Трапіў у СПА, хоць быў упэўнены, што буду служыць у войсках сувязі.

Надаўна бег маршкідок на шэсць кіламетраў па бездарожжы з поўнай выпраўкай. Нічога, доволі нядрэнна. Да ботаў, здаецца, таксама прывык.

«Дзедаўшчыны» у нас няма. Таму адносіны паміж хлопцамі добразычлівыя. З выпадкамі рукаприкладства таксама сустрача пакуль не даваля. Тут з гэтым строга.

Пазнаёміўся з землякамі. Адзін, дарэчы, таксама студэнт БДУ. Праў-

да, не з журфака, як я, а з гістарычнага факультэта. Падтрымліваем адзін аднаго.

Пішу дзённік. Уражанняў шмат, нават занадта. Быў бы час.

І наваколле тутэйшае здзіўляе. Велізарныя і спакойна-небяспечныя ба-

лоты. Дзе-нідзе натыкаешся на халодныя люстэркі блакітных азёр. Лясы густыя і казачныя.

У верхавінах дрэў шуміць, хуліганіць вецер, а ўнізе, побач з вогнішчам, так ціха, спакойна і крышачку сумна, што доўгі час яшчэ давадзецца не ба-

чыць вас, а толькі атрымліваць лісты. Яны прыходзяць кожны дзень, часам па два-тры разы. Прыносяць звесткі пра аднакурснікаў, робяць мяне шчаслівым. Вы пішаце: «Да пабачэння!» Я спадзяюся: да хуткага.

Радавы А. КРАЎЧАНКА.

ТВОЙ СУЧАСНІК

Салдат застаецца салдатам

У дзяцінстве было ў яго дзве мары: стаць ці лётчыкам, ці нафтавіком. Валодзя паступаў у лётнае вучылішча. Зразумеў, што памыліўся. У Наваполацку скончыў вучылішча нафтавікоў, пайшоў працаваць. Потым — армія. Безумоўна, вайна і смерць не маглі не пакінуць след у сэрцы і ў памяці. Балюча ўспамінаць аб страце ў Афганістане двух лепшых сяброў: кулямётчыка Славы Губенкі і радавога Анатоля Баяшчына.

— Па-рознаму гінулі нашы хлопцы, — працягвае размову Уладзімір. — Сяргей Дзянісаў не хацеў ехаць па хлебным полі. Нягледзячы на тое, што дарога была замінавана, ён вырашыў паспрабаваць прарвацца і падарваўся. Але Сяргей выжыў.

Дарэчы, Уладзімір і сам мае раненне.

Закончыўся тэрмін службы ў Афганістане. Старшы сяржант Уладзімір Мітрафанаў вырашыў паступаць на юрыдычны факультэт. Штуршком сталі прычыны асабістага характару.

— Я сутыкнуўся з крыўднай несправядлівасцю. Мая маці павінна была плаціць толькі 50 працэнтаў падатку. Але, як заўсёды, «чыноўнікі» зрабілі па-свойму.

І калі я пайшоў па адпаведным інстанцыям, то адчуў, што бяспільны. Я проста не ведаў законаў. Не хачу, каб так было ў жыцці, не магу абыхавацца глядзець на свавольствы бюракратаў і на халатнасць, раўнадушша людское.

Сапраўды, Валодзя не адступіўся ад сваіх

прынцыпаў. Пад яго кіраўніцтвам добра змаглі паставіць справу студэнты юрфака ў клубе «Верасень». Ды і ўвогуле камсамольская работа пайшла на лад.

— Нават, калі ажаніўся і нарадзіўся сын Андрэй. Я і не думаадыходзіць ад камсамольскага жыцця. Про-

ста цяпер даводзіцца знаходзіць час і для сямі, і для справы. А для мяне справа знойдзецца заўсёды, бо, здаецца, я знайшоў сваё месца ў жыцці. Я б хацеў у ім застацца салдатам.

Т. ГУЦАЛЕНКА,
студэнтка факультэта журналістыкі.

«ВАЕНКА»: ДЫФЕРЕН- ЦЫРАВАНЫ ПАДЫХОД

Змены, якія адбываюцца ў нашай краіне, патрабуюць змен і ў вучэбным працэсе вышэйшых навучальных устаноў. Асаблівыя задачы стаяць перад ваеннай кафедрай нашага ўніверсітэта.

Шмат пытанняў задавалі студэнты раней: калі зменіцца праграма ваеннай падрыхтоўкі, калі адносіны да тых, хто ўжо адслужыў, стануць іншымі, ды і па форме адзення неаднаразова ўзнікала спрэчка. Нарэшце можна адказаць на гэтыя пытанні станоўча.

У вучэбных планах на 1989—90 навучальны год прадугледжана скарачэнне праграмы для тых студэнтаў, якія прайшлі сапраўдную ваенную службу. Для іх таксама будзе зменшана працягласць вучэбных збораў у войску. Для тых жа, хто яшчэ не служыў у арміі, ваенная падрыхтоўка будзе праводзіцца ў большым аб'ёме, таму што, магчыма, студэнтаў не будучы надалей адрываць ад вучобы прызывам у армію.

Акрамя таго, студэнтам зараз дазволена датэрмінава задача залікаў і экзаменаў па прадметах ваеннай падрыхтоўкі і свабодная форма адзення. Калі ж казаць пра вучэбна-матэрыяльную базу кафедры, то яна створана практычна нанова.

Так што выкладчыкі ваеннай кафедры спадзяюцца, што тыя змены, якія адбываюцца, дапамогуць студэнтам у вучобе.

В. БЕСПРАЗВАННЫ,
падпалкоўнік.

кала. Для нас жа, у часы маёй службы ў войску, гэта было вельмі частым мерапрыемствам і вельмі важным.

Ды што канцэрты! Цяжка цяпер знайсці групу, курс, тым больш факультэт, якія падтрымліваюць сувязь са сваімі студэнтамі-салдатамі. А што можа прапанаваць універсітэт студэнту, які вярнуўся з войска, акрамя льгот (устаноўленых, дарэчы, законам)? Ці даволі частае відовішча на нашых факультэтах святочная сустрэча, канцэрт у гонар вайнаў-студэнтаў? На падрыхтоўцы я такога бачыў, а ва ўніверсітэце не даводзілася. Шкада. Нядрэнна было б увесці такую традыцыю, бо нават з такіх (на няўважлівае вока) дробязей і складаецца клопат аб нашай арміі, аб нашых абаронцах. Тады, магчыма, многім хлопцам і ратная доля будзе не ў цяжар...

І. ПІСАРЭНКА,
ветэран Вялікай Айчыннай вайны.

РОЗДУМ НАД ФАКТАМ

НЕ ВІНЦІКІ — АСОБЫ

З арміяй непарыўна звязана ўсё маё жыццё. Тут я нарадзіўся як асоба, як Чалавек, у няпоўныя 17 год трапіўшы ў пекла вайны. Армія, франтавыя сябры і таварышы сталі для мяне адначасова і школай, і калектывам, і домам, і калектывам, і калектывам, і калектывам. Часам, калі выступаю перад падлеткамі, студэнтамі, даводзіцца чуць насяражаныя пытанні наконт «дзедаўшчыны» і іншых негатыўных момантаў нашых Узброеных Сіл. Якое здзіўленне выклікае ў іх мой адказ, што «дзедаўшчына» сучасная (у шырокім сэнсе слова) — хвароба нашай арміі! Калі я як яна ўзнікла, хто ўпершыню перарваў ланцуг добразычлівасці, роў-

насці салдацкіх пакаленняў, дакладна адказаць не магу. На шчасце, сведкам такога «вар'яцтва» быць не давялося. Відэаочна адно: прычына гэтай з'явы ў недахопе выхавальнай работы з будучымі воінамі і маладымі салдатамі.

Што датычыць першай умовы, то тут многае, кажуць, і ад нас, ветэранаў, залежыць. Маўляў, выступаўце, раскажыце, выходзьце словам. А каб разгарнуць якую-небудзь дзейнасць, праявіць ініцыятыву, няма ні магчымасцей, ні сродкаў, ні падтрымкі, ні правоў. Скажам, была ў нас ва ўніверсітэце шэсць год назад група «Доўг». Сумесна з камсамольцамі мы праводзілі вечары, сустрэчы. Адчувалі непарыўную сувязь з маладым пакален-

нем. На жаль, праіснавала група нядоўга. Пусцілі на самацёк гэтую вельмі важную частку справы патрыятычнага выхавання.

Ёсць у мяне меркаванне і па патрыятычнай рабоце ў нашых Узброеных Сілах. Мне думаецца, неабходна перабудаваць саму сістэму ідэалагічнай падрыхтоўкі савецкага салдата. Сучасная моладзь высока развіта ў інтэлектуальным плане, яна ўсё аналізуе, глыбока асэнсоўвае. Звычайныя старадаўнія заклікі — старэйшая форма. Неабходна выходзіць савецкага воіна ў самых міралюбівых, ланіцкіх, традыцыйных. Вобраз ворага ў арміі не павінен быць. На першым плане мне бачыцца дыпламатычная сіла, а не страшэннае

аблічча «чужога» салдата з перакошаным ад злосці тварам. Салдаты зараз не вінікі — асобы.

Вялікі неспакой выклікае і паступовае аддаленне арміі ад народа. Хоць яна па-ранейшаму заведа народнай, але былой еднасці з народам ужо няма. Сувязь, вядома, ёсць. І трагедыю Чарнобыля, і гора Арменіі армія раздзяліла разам з усімі савецкімі людзьмі, аказала вялікую дапамогу. Але замкнёнасць становіцца з кожным годам для мяне, франтавіка, адчувальнай. Гэта замкнёнасць маральнага плана.

Ці многа апошнім часам было ў нашым універсітэце канцэртаў армейскай самадзейнасці? Акрамя здзіўлення, такое пытанне нічога не выклі-

У якім раздзеле вывучаць плазму?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).
кафедра ўніверсітэта — педагогікі.

Сваю незадаволенасць педагогічна-псіхалагічнай часткай вучобы на педададзяльні фізіка выказала і студэнтка 5-га курса Таццяна Малахава. Па яе словах, студэнткі, ідучы на практыку ў школу, вельмі хваляюцца і губляюцца, не могуць савалодаць з класам, бо не маюць пэўных ведаў.

Таццяна зазначыла, што ёсць і іншыя недахопы ў арга-

нізацыі вучэбнага працэсу. Так, часам спецыялізацыя здаецца студэнтам занадтай: калі маеш дачыненне да кафедры оптыкі, наўрад ці будзе мець добрае ўражанне аб ядзернай фізіцы, напрыклад, — так звычайна атрымліваецца.

Але вось парадокс! Удзельнікі семінара даведліся, што нягледзячы на гэтую «звышспецыялізацыю», выпускнікі факультэта часта адмаўляюцца працаваць у класах з пэдаггавым вывучэннем фі-

зікі.

Навукова-практычны семінар дазволіў пагаварыць не толькі аб праблемах, але і аб шляхах іх вырашэння. Прагучалі цікавыя прапановы: праводзіць скразную практыку студэнтаў у школах, увесці новы спецкурс «Педагогічнае майстэрства настаўніка фізікі».

Семінар толькі прайшоў, але ў яго ўжо ёсць рэальныя вынікі. Намеснік старшыні метадычнай камісіі фізічнага

факультэта Ларыса Арцёмаўна Ісачанкава паведаміла нам, што па заканчэнні семінара ўжо прыняты дакумент, у якім адзначаны асноўныя вывады прайшоўшай гаворкі — праект плана мерапрыемстваў фізічнага факультэта па ўдасканаленню падрыхтоўкі студэнтаў педагогічнага аддзялення. Наперадзе — новыя спрэчкі і дзелавы абмеркаванні па асобных канкрэтных пытаннях гэтай праблемы.

В. БЯГУН.

Аб перабудове сістэмы вышэйшай адукацыі гавораць сёння рэктары і дэканы. У спрэчку аб шляхах павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў уступаюць кіраўнікі грамадскіх арганізацый. І толькі зрэдку можна пачуць жывую, зацікаўленую размову ў аўдыторыі, убачыць шчырае жаданне студэнтаў самім перайначыць вузаўскую атмасферу. І ўсё ж, здаецца, менавіта яны павінны глыбей бачыць праблемы.

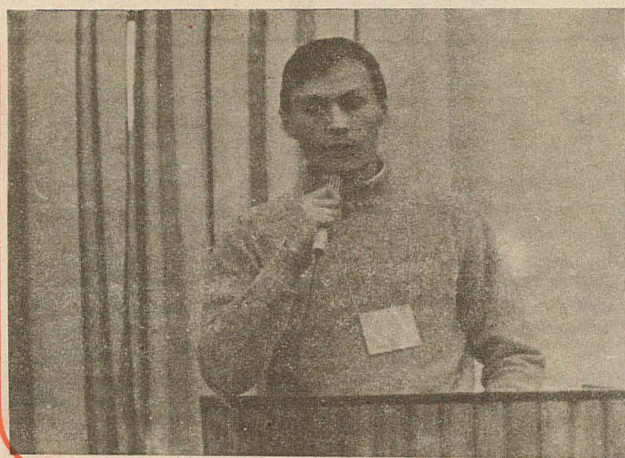
Вось, напрыклад, як стварыць гасразліковае аб'яднанне студэнтаў? Якія юрыдычныя правы маюць студэнты? Ці толькі акуратнасць наведвання лекцый і практычных заняткаў крыецца за словамі «студэнцкая самастойнасць»?

Вы б таксама забыліся на гадзіннік, калі б разам з удзельнікамі інфармацыйнай канферэнцыі студэнтаў ВДУ краіны, арганізаванай па ініцыятыве Ленінградскага ўніверсітэта, па-

чулі гэтыя пытанні.

Тым больш, што выступалі перад прадстаўнікамі 40 гарадоў і 62 ВДУ краіны (сярод іх і студэнты гістарычнага факультэта нашага ўніверсітэта А. Гусак, Ю. Матусевіч, І. Рак) В. Ільіных, А. Сямёнаў — работнікі ЦК ВКЛСМ, М. Лясоўскі і А. Зvenaў — сацыялагі ЛГУ, карэспандэнты газеты «Комсомольская правда» К. Белянікаў і С. Сакалоў.

Фота А. ГУСАКА.

ЛЮДЗІ НАВУКІ

У пачатку гэтага года адбылося першае штогадовае чытанне, прысвечанае памяці вядомага савецкага вучонага ў галіне навук аб Зямлі Канстанціна Ігнатавіча ЛУКАШОВА.

Буйнейшы вучоны ў галіне навук аб Зямлі, заснавальнік генетычнага грунтознаўства ў СССР і беларускай геахімічнай школы, выдатны арганізатар навукі і грамадскі дзеяч, загадчык лабараторыі рэгіянальнай геахіміі Інстытута геахіміі і геофізікі АН БССР, акадэмік АН БССР, доктар геалага-мінералагічных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР Канстанцін Ігнатавіч Лукашоў нарадзіўся ў в. Гарадзец Быхаўскага раёна Магілёўскай вобласці ў сям'і беднага селяніна.

Закончыўшы ўніверсітэт па спецыяльнасці географія глебы, Канстанцін Ігнатавіч у 1931 годзе паступіў у аспірантуру пры кафедры дарожнага глебазнаўства.

На фарміраванне яго навуковага светапогляду, выбар напрамкаў даследаванняў вялікае ўздзеянне аказалі вядомыя вучоныя У. Л. Камароў, А. А. Грыгор'еў, Д. В. Наліўкін, У. М. Сукачоў, Б. Б. Палынаў, А. Я. Ферсман, а пастаянныя зносіны з выдатнымі вучonymi ў галіне дарожнага глебазнаўства В. В. Ахоціным, М. І. Сумгіным, М. М. Івановым, удзел у экспедыцыях па Паўночнаму Каўказу і Ленінградскай вобласці па пошуках будаўнічых матэрыялаў прыводзіць да таго, што К. І. Лукашоў ужо ў той час быў падрыхтаваны для далейшага развіцця навукі аб глебе і грунтах у новых напрамках. Разам з П. А. Землячэнскім у 1932 годзе ён упершыню ў краіне арганізуе ў Ленінградскім ўніверсітэце спецыяльнасць грунтознаўства і кіруе ёю. З гэтага часу ў Саюецкім Саюзе пачалася падрыхтоўка навукова-інжынерных кадраў па грунтознаўству. «Дзякуючы энергіі К. І. Лукашова», пісаў В. В. Ахоцін, — па данай спецыяльнасці былі сабраны вялікія навуковыя і педагогічныя сілы з лепшых спецыялістаў Саюза, што працавалі ў гэтай галіне. Можна без перабольшання сказаць, што спецыяльнасць грунтознаўства ў Ленінградскім ўніверсітэце з'яўляецца дзецішкам Лукашова». У 1933 годзе Канстанцін Ігнатавічам была надрукавана кніга «Грунтознаўства», якая стала першым дапаможнікам па гэтай дысцыпліне.

У цэлым навукова-арганізацыйная і навуковая дзейнасць К. І. Лукашова ў 1931—1939 гадах уносіць вялікі ўклад у развіццё генетычнага грунтознаўства, якое вывучае інжынерныя ўласцівасці грунтаў у залежнасці ад іх утварэння і прыродных фактараў; геалага-геахімічнага вывучэння працэсаў выветрывання і мінералаўтварэння ў розных фізіка-геаграфічных умовах; мерзлатазнаўства, якое вывучае зону вечнай мерзлаты як асаблівай фізіка-геаграфічнай і будаўнічай галіны. Усё гэта было вельмі важна і неабходна для вырашэння навуковых і прыкладных пытанняў, што стаяць перад навукай і вытворчасцю.

З 1952 года К. І. Лукашоў працуе ў Беларусі. Будучы рэктарам БДУ імя У. І. Леніна, ён вялікую ўвагу ўдзяляў далейшаму развіццю ўніверсітэта, павышэнню яго ролі ў падрыхтоўцы кадраў для вырашэння навуковых і прыкладных праблем народнай гаспадаркі. Ім ствараецца кафедра геахіміі і карысных выкапняў, якая паклала пачатак геахімічным даследаванням у рэспубліцы і фарміраванню беларускай геахімічнай школы ў галіне гіпергенезу. За вялікі ўклад у геалагічную навуку К. І. Лукашоў у 1953 годзе выбіраецца акадэмікам АН БССР. У кола яго даследаванняў і тэарэтычных распрацовак уваходзіць геалогія, літалогія і геахімія чацвярцічнага пакрыва, геаімія біясферы і глебы, кары выветрывання і ландшафту. Пры гэтым асаблівую ўвагу ён удзяляе вывучэнню генетычных тыпаў чацвярцічных адкладанняў, іх фанцыі і фармацыі, устанавленню законамернасцей распаўсюджвання хімічных элементаў у прадуктах выветрывання і гіпергеннага мінералаўтварэння.

З 1956 года К. І. Лукашоў — віцэ-прэзідэнт АН БССР. Ён стварае ў Інстытуце геалагічных навук АН БССР лабараторыю геахімічных праблем, якая становіцца цэнтрам геахімічных даследаванняў у рэспубліцы. Пад кіраўніцтвам К. І. Лукашова ў 1960—1965 гадах працягваліся даследаванні геахімічных працэсаў літагенезу і ландшафту Беларусі і Палесся, а ў 1965—1970 гг. — вывучэнне геахімічных правінцый тэрыторыі Беларусі.

Гэты даследаванні з'явіліся важным этапам у пазнанні геахіміі кары выветрывання і ландшафту.

Асаблівую ўвагу К. І. Лукашоў удзяляе мінеральным рэсурсам Беларусі, шмат працы і энергіі ўкладвае ў вырашэнне праблемы нафтагазанаоснасці Прыпяцкага раёна, у развіццё геахімічных аспектаў нафтаўтварэння, геахімічных крытэрыяў нафтааноснасці і пошукаў гэтага віду мінеральнай сыравіны. За адкрыццё прамысловых месцаў нафтаўтварэння ў Беларусі К. І. Лукашоў з грунтоў геалагаў-вучоных і работнікаў вытворчасці ўдостоены ў 1972 годзе звання лаўрэата Дзяржаўнай прэміі БССР.

Па ініцыятыве К. І. Лукашова ў 1971 годзе на базе лабараторыі геахімічных праблем на Пleshчаніцкай геофізічнай станцыі быў арганізаваны Інстытут геахіміі і геофізікі АН БССР, які ён узначальваў да 1977 года.

ГІСТОРЫЯ ПРА ГЕОЛАГА

ня, вывятленню ролі працэсаў гіпергенезу, ва ўтварэнні літагеахімічных тыпаў кары выветрывання.

Адначасова Канстанцін Ігнатавіч вяртаецца да далейшых даследаванняў па праблеме ўтварэння геахімічных тыпаў кары выветрывання, што дэталёва ахарактарызаваны ў кнізе «Занальныя геахімічныя тыпы кары выветрывання на тэрыторыі СССР» (1956 г.).

Для Беларусі асаблівае значэнне маюць комплексныя ландшафтно-геахімічныя даследаванні басейнаў Дняпра, Прыпяці, Нёмана і Заходняй Дзвіны, выкананыя пад кіраўніцтвам К. І. Лукашова. Працаваў вучоны над гэтай тэмай на працягу апошніх 20 гадоў. Галоўная мэта, якая была пастаўлена, — высвятленне спецыфікі міграцыі і канцэнтрацыі хімічных элементаў у ландшафтах, іх удзел у саставе пакрыўных парод, глебы, паверхневых вод і расліннасці, вызначэнне «лішніх» і «дэфіцытных» элементаў у біясферы, вывучэнне геахімічных змен у кампанентах ландшафту, якія выклікаюцца тэхнагеннай дзейнасцю чалавека і г. д.

Вынікі паўвекавай навуковай дзейнасці акадэміка К. І. Лукашова адлюстраваны ў больш чым 500 навуковых работах, у тым ліку ў больш чым 50 манаграфіях. Звыш 10 работ перавыдадзена ў Францыі, ЗША, Польшчы, Чэхаславакіі, Кітаі.

Многія гады К. І. Лукашоў веў вялікую грамадскую работу: у 1953—1969 гадах выбіраўся членам ЦК і членам Рэвізійнай камісіі Кампартыі Беларусі, членам Мінскага гаркома КПБ, дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР, членам Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, старшынёй планова-бюджэтай камісіі Вярхоўнага Савета БССР. У 1957—1972 гг. ён быў старшынёй праўлення таварыства «Веды» Беларускай ССР, членам Усеаюзнага таварыства «Веды» і старшынёй Рэспубліканскага таварыства савета народных універсітэтаў і інстытутаў.

Навуковая і грамадская дзейнасць К. І. Лукашова адзначана двума ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам Дружбы народаў, медалём «За доблесную працу ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг.», «У памяць 800-годдзя Масквы», «За доблесную працу. У азнаменаванне 100-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна», «Трыццаць гадоў перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг.», «Ветэран працы», Ганаровымі граматамі Вярхоўнага Савета БССР, медалём імя акадэміка В. І. Вавілава, залатым і сярэбраным медалём ВДНГ СССР, шматлікімі граматамі і дыпламамі Усеаюзнага таварыства «Веды».

Р. ЖМОЙДЗЯК, дэкан географічнага факультэта, дацэнт; Л. ДЗЕМІДОВІЧ, доктар геалага-мінералагічных навук.

ПІНГ-ПОНГ

3 1 студзеня 1989 года Рэспубліка перайшла на рэгіянальны гаспадарчы разлік. Неяк спрабавалі з сябрамі пагаварыць на гэту тэму, але хутка выявілася, што нашы ўяўленні аб новай форме гаспадарання мізэрныя і да таго ж супрацьлеглыя. Нават тэрмін «рэгіянальны гаспадарчы» кожны разумее па-рознаму. Хацелася б на старонках «Беларускага ўніверсітэта» пачуць аўтарытатнае меркаванне нахонт гэтага.

Д. ЛУКАШУК, студэнт факультэта журналістыкі.

Эксперыментаўдасца, калі...

Наш карэспандэнт М. ДЗЯБЕЛА гутарыць з выкладчыкам кафедры палітэканоміі гуманітарных факультэтаў А. Э. ВАСІЛЬЕВАЙ.

А. Э. ВАСІЛЬЕВА: У вызначэнні самога паняцця «рэгіянальны гаспадарчы» я цалкам згодна з эстонскім вучоным Рэйнам Отсасанам. «Рэгіянальны гаспадарчы» — форма гаспадарання рэгіёна як эканамічнага комплексу, затраты якога пакрываюцца за кошт даходаў ад яго дзейнасці, а кіраўніцтва працэсамі вытворчасці ажыццяўляецца арганізмам ўпраўлення рэгіёна як адзінага цэлага.

Кар.: Магчыма, агульнае навуковае азначэнне прыдатнае для ўсіх, але ў «беларускага» гаспадарчы ёсць свая спецыфіка.

А. Э. ВАСІЛЬЕВА: Безумоўна. І ступені эканамічнага развіцця ў нас адрозныя ад Прыбалтыйскіх рэспублік, і характар эканамічных уземаадносін з іншымі рэспублікамі не такі, у рэшце рэшт геаграфічнае становішча таксама робіць значны ўплыў на развіццё эканомікі. Калі ж не ўдавацца залішне ў падрабязнасці, то ў цэлым прыяццельна пераходу на рэгіянальны гаспадарчы ў нас аднолькавы. Не згодны з Прыбалтыкай толькі ў адным: мы супраць увядзення на тэрыторыі рэспублікі «сваіх» грошай. Гэта прывядзе да значнага адрыву ад іншых рэгіёнаў краіны, без якіх многія прадпрыемствы Беларусі не змогуць працаваць. Зрэшты, ва ўсім свеце назіраецца якраз інтэграцыя эканомікі. Напрыклад, краіны ЕЭС, ды і дзяржавы Лацінскай Амерыкі выбралі кірунак «на аб'яднанне», мы ж наадварот.

Кар.: Дастаткова было б Закона аб дзяржаўным прадпрыемстве (аб'яднанні)?

А. Э. ВАСІЛЬЕВА: Пры правільным і хуткім яго ўкараненні. З эканамічнага пункту гледжання «рэгіянальны гаспадарчы» — тэрмін не зусім правільны. Я лічу, што ў дачыненні рэгіёну больш падыходзіць палітычнае паняцце, а не эканамічнае. Рэгіён павінен самастойна вырашаць пытанне размеркавання прадукцыі. І калі раней рэспубліцы выдзялялі бюджэт з цэнтра, то зараз яна сама будзе распараджацца сваім бюджэтам. З'явіцца матэрыяльны стымул у агульна-рэспубліканскім маштабе. Людзі, якія лепш працуюць, павінны і жыць адпаведна. Праўда, тэндэнцыя абягачэння адных рэспублік можа выклікаць аб'яднанне іншых. Для таго, каб не склаліся нераўнаважныя адносіны паміж рэгіёнамі, каб эканоміка краіны развівалася больш-менш раўнамерна, цэнтралізаваны кантроль, відаць, патрэбен. Ён ні ў якім разе не абмяжуе самастойнасць, а ад месніцтва засцеража.

Кар.: Якія ж канкрэтныя перамены неабходны ў рэспубліцы для хутэйшага пераходу на гаспадарчы?

А. Э. ВАСІЛЬЕВА: Усё пачынаецца з прадпрыемстваў. Удасца перавесці іх на самаакупнасць і самафінансаванне без ніякіх хібаў, тады і ў цэлым рэгіёне справа пойдзе на лад.

Слова «поўны» у дачыненні некаторых прадпрыемстваў не падыходзіць. Ёсць у нас і стратныя галіны народнай гаспадаркі: энергетыка, чыгуначны транспарт, здабываючая прамысловасць, некаторыя прадпрыемствы лёгкай прамысловасці. Яны вельмі неабходныя, але патрабуюць вялікіх затрат і існуюць за кошт датацый. Таму ўкараняць гаспадарчы патрэбна паслядоўна, а не навалом. Інакш узнікнуць (і ўжо ўзнікаюць) супярэчнасці: рост цэн, эканомія на ахове працы, экалогіі, зрыў дагаворных паставак і многія іншыя.

Прадпрыемствам на гаспадарчы танней абыдзецца купіць гатовае «адкрыццё», чым трымаць свае КБ. Тут адкрываюцца неабмежаваныя перспектывы перад негуманітарнымі факультэтамі ВДУ. З цягам часу іх таксама можна перавесці на свой «хлеб».

Як бачна, каб вырашыць вялікую праблему, давядзецца спачатку пераадолець унутраныя цяжкасці. А гэта не менш складана, чым наладзіць сувязі з іншымі рэгіёнамі ці нават краінамі, «ліквідаваць» міграцыю па прагнозу, або эміграцыю ў выпадку «правалу».

Кар.: Ёсць рызыка «банкроцтва»?

А. Э. ВАСІЛЬЕВА: Не, абанкротцыця рэспубліка не паспее. Рэгіянальны гаспадарчы пакуль што толькі эксперыментаў. Яго можна будзе спыніць пры неўспеху разарэння. Праўда, я спадзяюся на паспяховае эксперыментаванне. У любым выпадку «метады проб і памылак» дапаможа знайсці выйсце з існуючага эканамічнага становішча ў рэспубліцы і краіне. Чакаць «манны нябеснай» адразу ж пасля пераходу на рэгіянальны гаспадарчы — таксама ўтопія. Нялёгка пераадолець стэрэатыпныя адносіны да працы, выхваць сапраўды гаспадарскія якасці ў кожнага працаўніка.

МАЙСТАРОЎНЯ

Чуткі пра клуб «майстроў» паволі, але ўпэўнена распаўзліся па ўніверсітэту і нават далёка за яго межы. Па іх зайшлі да нас у гасці студэнткі-завочніцы факультэта журналістыкі Таццяна Грыдзюшка і Таіса Трафімава. Маладыя паэтэсы адважыліся выпрабаваць моц свайго слова ў горах «Майстроўні». Зрэшты, ім ужо не так страшна, бо да гэтага яны паспелі прайсці праз некаторыя друкаваныя выданні. А вось студэнт Гродзенскага медыцынскага інстытута Алег Доўнар (таксама ахвяра чутак) друкуецца ўпершыню ў жыцці.

ТАЦЦЯНА ГРЫДЗЮШКА

Масты

Мільгала ноч абрыўкамі
кастроў,
Гайдаўся мост, павіснуўшы
ў тумане.
Як сон дзіцяці я тваё цяпло
Ад вільгаці рачной аберагала.
Ты верыў у маўклівасць
прастаты,
Прарочнасць зор, з'яўнаўшых
нашы рукі.
І шчырасці наіўныя масты
Хаваліся ў застыўшым
паўналунні.
Як не маўчы, былое
не прайшло.
І новы дзень у Мастах
сустрэне ранне.
Разлукі горыч, боль,
дабро і зло
Нам выстраяць вісячы мост
кахання.
Магчыма, на адно толькі
імгненне.

Дождж... Пасівелья цяжкія
кроплі.
Хмары. Гадзіннік.
Плачучыя вокны.
Церпкі спалоханы гром.
Крокі!
Твае крокі.
Не, не твае.
Я ў спрэчцы з дажджом.
Па шчацэ ціха коціцца
кропля.
Па шчацэ, па вопратцы
мокрай.
Яшчэ, яшчэ і яшчэ адна.
Слёзы?
Гэта слёзы.
Не, гэта дождж.
Гэта толькі вада.
Іду... Ізноў чарга
святлафораў:
Жоўты, зялёны, чырвоны,
чырвоны...

Машыны, трамваі
скардзяцца.
Іду...
Ты ўсё бліжэй,
Не, гэта не ты...
Іду да свае недасяжнае мэты.

А. ДОЎНАР.

Рызыка

За шклом хутка мільгаюць шэрыя панурыя будынкі. Вось паказалася белая, высокая сцяна турмы.

Паварот, яшчэ паварот. Тут Лунеў краем вока заўважыў аўтобус, які схаваўся ў нішы дамоў. Двое ў плашчах валалі да яго чалавека. Той упіраўся і не хацеў падпарадкавацца ім.

— Аблава! — мільганула ў галаве здагадка.

Да сустрэчы заставалася каля хвіліны. Абярнуўшыся, Лунеў уважліва аглядзеў спадарожнікаў: у вуглу свяціліся па-вераб'інаму спуджаныя вочы хлапчука:

— Гэты таксама зразумеў.

Лунеў пастараўся супакойцца, разы два шумна ўздыхнуўшы. Упэўнена пашарудзіў рукой у бакавой кішэні папярэдняга. Дакументаў не было. Гэтак жа спакойна ён правярнуў і іншыя кішэні. Засталася адна, унутраная. Лунеў засунуў руку за адварот. Халоднае дзяржальна рэвальвера зручна лягло ў далонь. Дакументаў тут таксама не аказалася.

— Дзе ж, дзе? Дакладна ж памятаю: клаў, нешта было. Небяспека ўсё бліжэй. Ужо не турбуючыся пра канспірацыю, Лунеў стаў ліхаманкава ірваць кішэні. Тут дзверы расчыніліся. Выйсця не было.

— Таварышы! Пакажыце білеты на кантроль! — прасіпеў над вухам мікрафон.

Ужо седзячы затрыманым у аўтобусе, Лунеў дастаў з кішэні рэвальвер: васьм гэтах двух рублёў і не хапіла. Але ж ён купіў сыну тое, што абяцаў.

ТАІСА ТРАФІМАВА

Сцяжынка

Даўно ўжо зарасла
сцяжынка тая,
А сон я гэты бачу зноў і зноў:
Матуля, як дзяўчынка,
маладая
На досвітку бяжыць
даіць кароў...
Сцяжынку тую абаяў касою.
Слядоў на ёй не выб'юць і
навальніцы.
Яна паліта потым і расою,
І матчына сляза
на ёй іскрыцца.

О, выпадковасць-
выпадковасць —
Жыцця прыпіска.
Нібы жшасліва падковай
На лёс навісла.
І распагодзіла мой шлях,
Жыцця завею...
І, як вясёлы ў небе птах,
Пяе надзею.
Як кажуць: што
наканавана —
Не абмінеш,
Ад выпадковасцей
жыццёвых
Не ўцячэш.

УЛАДЗІМІР ПУЧЫНСКІ

Гняздо ілюзій

здасца што шчасце...
ружовыя ілюзіі
абарваны мост адносін
выляціць крык
несупакойшыся
звіе гняздо ў душы
напамінкам птушаняты
стрэнеш новы мост
ён ці не міраж?!

ня так —
тады і ветры
абцярушаць
ліўні злыя
прамыюць
далей у вялікім
не чакай
літасці маланкі

калі аднойчы

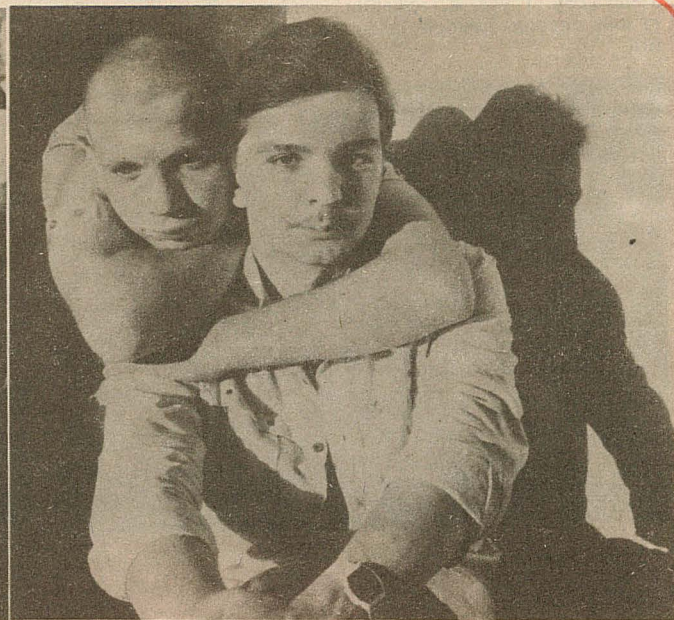
малаточкі забегалі
па полі

рассыпаўшы смеху
поўныя цымбалы
лагодна
смык пацёрся
бубен рассмяшыўшы
той аж вохкаў
гармонік
паветра набраў
і —
«польку» рэзнулі

хіба павінна так:
аднойчы фыркне аўтобус
з месца сарвецца ўдалеч
на прыпынку зямным
застанецца
толькі дым

ён рассеецца хутка
іначай нельга?

сталасць
ціха падыходзіць
непрыкметна
падкрадзецца блізка
крыкне:
фініта для гульні
дарослы ты
...маленства цягнічок
пайшоў назад
за другімі дзецьмі...
я ў другі бок
вуліца дарослага жыцця
цесна ад шуму
вялікая адказнасць —
крокі ля краю тратуара

КРОК НАСУСТРАЧ

Наша сустрэча — імгненне...

Сярод белага дня выходжу на вуліцу і бачу тых, хто, як і я, спяшаецца, заклапочаны сваімі справамі, або проста брыдзе, без даі прычыны ўсміхаючыся. Наша сустрэча — секунда. Раз — і прайшлі, размінуліся, каб потым, магчыма, ніколі не сустрэцца. Але калі побач фотаапарат, гэта імгненне, гэты сонечны дзень застанеца назаўсёды...

Напэўна, цяжэй знайсці тыя прычыны, праз якія можна выказаць свае адносіны да жыцця, свой узровень мыслення. І як гэта часта бывае, — філасофскі пачатак з'яўляецца ў невялікім чатырохрадкоўі апісальнага характару.

Мастака, які ўпершыню адлюстравуе на камяні жанчыну з дзіцем, можна сме-ла назваць першым у свеце фатографам. Яго цікавіла не фізіялогія, не спалучэнне святла і цені, а рэчаіснасць. Фотаздымак — не разглядаю як прыгожую карцінку. Тут іншае: у здымках адлюстравана не факт жыцця, а ход думкі аўтара, яго вобразнае бачанне. Таму чалавек з фотаапаратам можа быць мастаком, прычым,

не горшым, чым чалавек з пяром і пэндзлем. Ён здольны ў сваіх творах раскрыць сябе. Фотамастак надзяляе ўбачанае той глыбінёй, якая знаёмая нам па радках вершаў і раманаў. І ты, глядач, узіраючыся, паступова ўпэўніваешся, што гэты здымак табе добра знаёмы, што чалавека, адлюстраванага на ім, ты ведаеш і можаш расказаць гісторыю яго жыцця. І гэта чуд мастацтва і чуд кантакту. Фатаграфія з'яўляецца шлюзам, дзе рэальнасць набывае прыгажосць, дзе сустракаюцца, зрабіўшы крок насустрач, прырода і паэзія.

Чорна-белая фатаграфія перадае колер і аб'ём ускоснымі сродкамі і зусім не кра-нае гукавы бок рэальнасці. Намаганнем уяўлення падбіраючы фанаграму, як рэжысёр, адчуваю, што тут было б да месца, а што не. Напэўна, можна вывесці формулу ідэальнага фотаздымка. На мяжы этнаграфіі, энцыклапедыі і мастацтва. Этнаграфія (у шырокім сэнсе гэтага слова) — не толькі састарэлыя ўборы і звычкі, але і нашы, якія таксама састарэюць. На вастрыі! Не сумяшчэнне гэтых трох сфер — пазнаваль-

ных, практычна-прадметных здольнасць «жыць і думаць і мастацкіх адносін да свету, — а дзейнасць асаблівага роду, якая толькі мяжуецца з гэтымі сферамі.

На самай справе, як сумясціць гэту дзейнасць, любоў да акварэлі і ўпэўненасць, што «законы фатаграфіі» — іншыя? Тэхніку можна параўнаць з рамяством, а прафесійнай культурай фатографа можна назваць яго

Я. БЫКОЎСКІ,
студэнт факультэта
журналістыкі.
Фота АУТАРА.

ЗАПРАШАЛЬНЫ БІЛЕТ

Што ямчэй, дакладней і прыгажэй выра-зіць ідэі, погляды, імкненні і асаблівасці людзей, раскажа іх гісторыю і адлюструе сучаснасць? Вядома ж, сімвалы: герб, сцяг і гімн. На жаль, ні таго, ні другога, ні нават трэцяга наш універсітэт пакуль не мае. Між-волі атрымліваецца, што мы, студэнты, без роду і племені. Але ж у нас вялікая і слаў-ная гісторыя, шмат дасягненняў, вельмі многа традыцый. Мы — гонар нацыяналь-най навукі Беларусі. Хіба ва ўніверсітэце ня-ма таленавітых паэтаў і здольных мастакоў,

каб стварыць сапраўдныя сімвалы Беларус-кага ўніверсітэта імя У. І. Леніна. Камітэт камсамола і клуб «Майстроўня» запрашаюць усіх творчых людзей БДУ прыняць удзел у конкурсе па стварэнню гімна, герба і сцяга.

Тэксты, эскізы і малюнкi сімвалаў неабходна прадставіць для абмеркавання ў камітэт камсамола ўніверсітэта (пакой 306 галоў-нага корпуса) не пазней 31 сакавіка. Пера-можца конкурсу атрымае грашовую прэ-мію памерам 300 рублёў.

Калі вы адчуваеце ў сабе яшчэ не рэалізаваны талент пераўтварэння, марыце цікава і карысна праводзіць воль-ны час і пазнаёміцца са сваімі аднадумцамі, а ў будучым, магчыма, стаць неардынарнай творчай асобай, запрашаем вас правесці свае здольнасці.

Народны тэатр-студыя Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна аб'яўляе конкурсны набор моладзі ў акцёрскую групу тэатра. Для конкурсу неабходна падрыхтаваць верш, байку, урывак з прозы.

Конкурснае праслухоўванне праводзіцца па панядзелках і пятніцах з 19.30 гадзін па адрасу: вул. Кастрычніцкая, 10, інтэрнат БДУ № 6, у памяшканні клуба «Красавік». Тэлефон для даведак: 20-42-07.

БЕЛАРУСКИ
УНИВЕРСИТЕТ

Цена 2 кап.
Мінская папірафінная фабрыка
«Чырвоны зорка» МВПА
імя Я. Коласа.
23 лютага
Зак. 1612.
Т. 2000 экз.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
П.А.К.О. 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

В. а. рэдактара
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.